

SISEMINISTEERIUM

Hr Tõnis Saar
Direktor peakontrolöri ülesannetes
II auditiosakond
Riigikontroll

Teie 15.08.05a. nr.OSII-2-7.1/05/1301

Meie 23.08.05.a. nr 4.1-3-2/6605

Selgitused Riigikontrolli 15.08.2005.a.
kontrolliaruande eelnõule nr OSII-2-5/05/89

Austatud härra Saar

Täname Teid võimaluse eest esitada omapoolseid selgitusi ja arvamusi Riigikontrolli 15.08.2005.a. kontrolliaruande eelnõule nr OSII-2-5/05/89 "Siseministeeriumi valitsemisala 2004.aasta raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus".

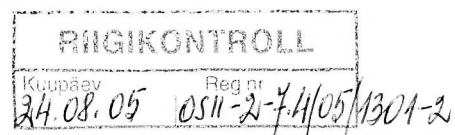
Vastuseks Riigikontrolli poolt tehtud tähelepanekutele ja tehtud soovitudele saame vastata alljärgnevat:

p 1.1.1. Politseiameti (edaspidi PA) trahvide ja menetluskuluga seotud tulu kohta esitatud tähelepanekud kajastavad puudusi, millele juhtis PA siseauditi büroo tähelepanu juba aprillis 2005.a., andes hinnangu Politseiameti ja tema haldusala 2004. aasta raamatupidamise aruande õigsusele ning tehingute seaduslikkusele. Puudused arutati läbi politseipeadirektoriga 03.05.05. Juunis viidi läbi teabepäev-koolitus politsei rahandustöötajatele, kus otsustati alates juulist k.a viia sisse trahvi saldode ja käivete korrigeerimine igakuiselt. Vastavad korraldused on antud PA infosüsteemide osakonnale (andmebaasi POLIS administreerimine) ja pearaamatupidajale. Riigikontroll küll viitab, et varem andmebaasist võetud ja seejärel töödeldud algandmete alusel leitud bilansisaldo ei ole õige, kuid ei too välja võimaliku vea suurust ja töötlemisel tekkiva vea alust. Seetõttu on raske antud tähelepanekule täpsemalt vastata. Politseiameti siseaudiitorid leidsid oma auditi käigus sama probleemi, kuid ei pidanud võimaliku vea suurust oluliseks.

Siinpuhul oleks otstarbekas lisada, et POLIS- es peetakse arvestust isikute lõikes. POLIS andmebaasist väljatrükk on bilansipäeva seisuga ja väljatrükil on kirjas, et andmed on 31.12.2004 seisuga. Riigikontroll ei hinda arvestust usaldusväärseks, aga välja on toomata riskid ja argumenteeritud põhjendused, miks selline bilansisaldo arvestamine ei ole usaldusväärne. Samuti puudub riigikontrolli ettepanek, millise POLIS seadistuse puhul oleks väljatrükk usaldusväärne.

p 1.1.2 Põhivara arvestus

Siseministeeriumi arvele võtmata ja Keskkriminaalpolitseile dokumentaalselt üle andmata 0,5 mln kroonine tarkvarapakett.

1

SB 045925

Siseministeeriumi rahandusosakonna andmetel finantseeris Saksa Saatkond nimetatud tarkvarapaketi soetust, mis installeeriti Keskkriminaalpolitsei arvutitesse ning mille üleandmise – vastuvõtu akt asub Keskkriminaalpolitseis.

Finantsauditi raames ei toimunud tõepoolest riigivara registri ja raamatupidamisandmete vastavuse võrdlemist. Siseministeeriumi siseaudiitorid lähtusid finantskontrolli käsiraamatust, mille kohaselt audiitor peab keskenduma vaid neile riskidele, millel on otsene mõju raamatupidamisaruannetele. Riigivara registri andmete ebatäpsusel pole aga majandusaasta aruandele mingit mõju.

Kuivõrd oleme vastanud nii Keskkriminaalpolitsei kui Piirivalve Lennusalga kohta koostatud kontrolliaruannetele juba eelnevalt, siis ei pea siinjuures vajalikuks varasemat korrata, anname üksnes täiendavaid selgitusi. Peame vajalikuks märkida, et Riigikontrolli poolt tehtud järeldused põhivara arvestuse korralduse kohta Siseministeeriumis ja tema valitsemisala asutustes on liiga üldistavad, arvestades toodud üksikjuhtumite näiteid (üksnes Keskkriminaalpolitsei ja Piirivalve Lennusalga näited) ja ei anna õiget ega õiglast tervikülevaadet kogu süsteemile. Järeldus, et tagatud ei ole varade säilimine Siseministeeriumis ja tema valitsemisalas ei tugine toodud tähelepanekutele e. ei ole tõendatud. Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõu nr.2-4/05 "Siseministeeriumi tegevus riigile kuuluvate hoonete valitsemisel" kinnitab, et valitsemisala ühtne kinnisvara andmebaas on loodud ja sisaldab põhjalikku informatsiooni kinnisvara olemi, seisukorra ja staatuse kohta. Kinnisvara on kaardistatud ja **täies ulatuses kantud riigivara registrisse**. Kinnistatud on 76 % ministeeriumi valitsemisel olevatest hoonetest.

Riigikontrolli väide, et "... varad, mis juhiste kohaselt tuli kajastada põhivara registris, ..." on ebatäpne, kuna teatisega ei ole antud sarnaseid juhiseid, vaid on palutud tehtud kulud kajastada oma raamatupidamisarvestuses.

p 1.1.2. Põhivara inventuuride läbiviimisega seonduv (KKP näited) on vananenud. Protsessi auditeeris PA siseauditi büroo 2004. aastal ning auditi tulemusena moodustati PA-s uus vastavat protsessi läbiviiv komisjon. Siseauditi tähelepanekud on läbi arutatud PA ja KKP rahanduse ning siseauditi eest vastutavate töötajatega. Viivitused vara mahakandmise protsessis (KKP näide) olid tingitud puudujääkidest PA vastavate ametnike töös. Uue komisjoni töö kohta enam pretensioone laekunud ei ole, ajaline mahajäämus materjalide edastamisel ministeeriumi on 2005. aastal likvideeritud.

p 1.1.3. Autokütuse osas on riigihange 2006. aastaks kavandatud läbi viia tervikuna kogu Siseministeeriumi ulatuses.

p 1.1.3. PA ja Siseministeerium toetavad Riigikontrolli ettepanekut ebatõenäoliselt tagastatava konfiskeeritud vara käitlemise seadusliku reguleerimise kohta. Kriminaalmenetlusega seotud kulu tasumiseks taotles Politseiamet Siseministeeriumilt 20.06.05 kirjaga nr PA 5-10.5/2884 auditi tähelepanekus toodud kulu (vastavalt 52 200 ja 318 353 krooni) katmiseks raha eraldamist KKP-le Vabariigi Valitsuse reservfondist. Kriminaalmenetluskulu kandmine oli vastavalt prokuröri määrusele määratud riigile ning KKP vaidlustas selle määramise KKP kohustuseks. Konfiskeeritud varaga seonduv regulatsioon on antud Vabariigi Valitsuse 3.juuli 2004 määruses nr 263. Probleemid menetluskulude katmisel juhul, kui menetlus antakse ühelt uurimisasutuselt teisele on laiem probleemistik ja nimetatud õiguslikud parandused tuleb välja töötada koostöös teiste ministeeriumitega.

p 1.1.4. Regionaalpoliitilised laenud

Riigikontroll soovib regionaalpoliitilise laenu osas „ümber hinnata nõude laekumise tõenäosuse ja vajaduse korral kanda nõue raamatupidamises täies ulatuses ebatõenäoliselt laekuvaks”. Siseministeerium oli juba enne Riigikontrolli auditit hinnanud nõuete laekumise tõenäosust lähtuvalt AS Reginvesti infost laenusaaajate maksevõime kohta. Infost ja hinnangust tulenevalt ei pea Siseministeerium vajalikuks kanda kogu nõuet ebatõenäoliselt laekuvaks.

p 2.1.1. KKP näites esitatud riigihanke korraldamata jätmise tõlketeenuste osas on seletatav selle raskelt prognoositavusega (konkreetne vajadus erinevate keelte osas, suulise ja kirjaliku tõlke vajadus, jälitustegevusega seotud tõlge) aasta alguses, mistõttu jäi ta 2004. aastal tegemata. PA on püstitanud KKP-le ülesande leida antud küsimuses reaalne lahendus.

p 2.1.3. Esitatud vara mahakandmise/realiseerimise probleem tuleneb menetluse peatamise või lõpetamise määruse redaktsioonist. Samas nõustume Riigikontrolli ettepanekuga, et vara realiseerimiseks on vajalik täiendada õiguslikke võimalusi.

p 3. Arvamus siseaudiitorite töö kohta.

Riigikontroll väidab, et ta ei tugine mitte üheski osas siseaudiitorite **tööle**, sest nende auditi ajal oli siseaudiitorite töö **osaliselt dokumenteerimata** ja Riigikontrolli **audiitorid ei saanud veenduda auditi ulatuses**. Eelneva lõike (lk 12 esimene lõik) viimases lauses väidab aga Riigikontroll, et olulisemates ja **siseauditiga katmata või puudulikult kaetud valdkondades** tegid Riigikontrolli audiitorid piiratud mahu ise kontrollprotseduure. Punktis 3.2.1 väidetakse, et alati ja kõigis asutustes ei olnud auditi ulatus määratud mahu, mis annaks kindlustunde aruandele hinnangu andmiseks.

Need väited on omavahelises vastuolus.

Riigikontrolli väitel, sooritati käsitletav audit kooskõlas INTOSAI auditistandarditega (lk 5). Need standardid nõuavad, et audit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, kas finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi.

Riigikontrolli hinnangud anti Siseministeeriumi valitsemisala kohta tervikuna (lk 2, 7 kuni 12).

Analüüsides Riigikontrolli kontrollaruandes toodud tähelepanekuid (lk 7 kuni 12) ja toodud näiteid võib järeldada, et Riigikontrolli auditeerimine piirnes 12,3 milj (e 0,7%) Keskkriminaalpolitseis ja Piirivalve Lennusalgas 9,3 milj (e 0,5%). Siseministeeriumi konsolideeritud bilansimaht oli 1788,6 miljonit.

Oleme nõus, et mitte alati ei vastanud siseaudiitorite dokumentatsioon nõuetele, millele juhtis tähelepanu ka Siseministeeriumi siseauditi osakond siseaudiitorite töö hindamise käigus. Kuna selline auditi maht ja eripära oli esmakordne ja siseaudiitorid pidid jõudma väikese aja- ja inimressursiga tõdemusele aastaaruande õigsuse kohta, siis pöörati tähelepanu sisulisele tööle, jättes esialgselt ajapuudusel koostamata ulatusliku asutuste üldtausta puudutava informatsiooni, mida siseaudiitor niigi valdab. Riskid hinnati paljuskki eelnevate auditite põhjal ja jooksva töö käigus saadava informatsiooni alusel. Samas kontrollisid Siseministeeriumi siseaudiitorid vägagi üksikasjalikult, millises mahu ja ulatuses valitsemisala audiitorid finantsauditi läbi viisid ja leidsid, et vaatamata puudujääkidele dokumentatsioonides, sai enamuses nende tööle tugineda. Kõik vastavad tähelepanekute lehed (s.h. auditite ulatuse analüüs) oli ka Riigikontrolli auditi ajal dokumenteeritud ja Riigikontrollil oli võimalus nendega tutvuda.

Koondhinnangu andmisel ei tuginenud Siseministeeriumi siseaudiitorid Piirivalveameti siseaudiitorite hinnangule, sest nende töö ulatus ei olnud piisav, sama

leidis ka Riigikontroll (p 3.2.1.). Seepärast **väljastati koondhinnangust piirivalve osa ja anti hinnang üksnes sellele osale, mille suhtes siseaudiitoritel oli piisav kindlustunne (vt p 3.1.)**. Koheselt alustati täiendavaid kontrollprotseduure piirivalves osas, mis oli Piirivalveameti siseaudiitorite tööga katmata. Kõik olulised tähelepanekud on toodud Siseministeeriumi finantsauditi lõpparuandes, mille valmimise tähtaeg oli ministri poolt kinnitatud plaani järgi 30.06.05.a.

Samas (p 3.2.1.) ei ole Riigikontrollil teistele meie asutustele ega ka meile ühtegi etteheidet, et auditi ulatus ei olnud piisav. Piirivalve näite põhjal, millele meie siseaudiitorid ise Riigikontrolli tähelepanu pöörasid (e. Riigikontroll tugineb siiski ka meie leidudele), teeb aga Riigikontroll üldistava järelduse, et alati ja kõigis asutustes ei olnud auditi ulatus määratud.

Eelnevatele asjaoludele tuginedes ja tulenevalt tehtud üldistavatest järeldustest ja üldistest soovitustest kogu Siseministeeriumi valitsemisalale (vt lk 7 kuni 12) e. tervikule, sealjuures keskendudes Siseministeeriumis ja valitsemisalal peamiselt siseaudiitorite töö kontrollile ja kasutades nende leide ja informatsiooni, arvame, et Riigikontroll siiski tugines oma auditi ulatust määrates ja hinnanguid andes, valitsemisala siseaudiitorite tööle ja nende informatsioonile.

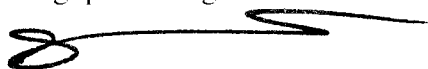
p 3.2.3. Riigikontrolli järeldus, et "tegemist võib olla (POLIS-e andmeprogrammi andmete kasutamisel) aruannet mõjutava probleemiga ja vea suurus võib ületada olulisuse määra" on oletuslik (hüpoteetiline) ning auditi aruandes ei ole kajastatud tähelepanek või esitatud tõestus, millele selline hinnang põhineb. Politseiameti finantsauditi lõpparuandes on see viga välja toodud ja antud ka põhistatud hinnang vea suurusele. Seetõttu arvestab Siseministeerium selles osas PA siseaudiitorite hinnanguid ja soovitusi.

Kokkuvõtlikult leiame, et meie siseaudiitorite töö oli tehtud piisavas ulatuses korrektselt. Seda veendumust toetavad ka Riigikontrolli poolt välja toodud tähelepanekud, mis kinnitavad, et olulisuse printsiipi arvestades on meie aastaaruanne ja majandustehingud olulises osas kooskõlas õigusaktidega.

Palume Riigikontrollil meie selgitusi eelnõus arvestada. Vastuolud palume parandada.

Täname Riigikontrolli väljatoodud õigete ja õiglaste tähelepanekute eest ja loodame jätkuvale koostööle.

Lugupidamisega

Kalle Laanet
Minister

Märt Kraft
Kantsler

Anne Schmidt
612 5026
anne.schmidt@sisemin.gov.ee